

Sähköisen rakennussuojeluprosessin kuvaus – eRaksu

Sisällys

1	Sähköinen rakennussuojeluprosessi lyhyesti	3
1.1	Prosessin toimijat.....	5
2	Sähköisen prosessin vaatimukset järjestelmälle	6
2.1	Vireilletulo	8
2.1.1	Vaarantamiskielto	14
2.2	Päätöksen valmistelu	16
2.2.1	Lausunnot ja mielipiteet	16
2.2.2	Katselmus, neuvottelu ja yleisötilaisuus	17
2.3	Päätös ja muutoksenhaku	22
2.4	Lainvoimainen päätös	26
2.5	Suojelukohteiden seuranta.....	27
2.6	Muut vaatimukset.....	28
2.6.1	Palvelutaso	28
2.6.2	Tietoturva ja tietosuoja.....	28
3	Käyttäjäroolit.....	28
3.1	Tunnistautuminen	28
3.2	Käyttäjäroolit	28
4	Yhteydet muihin järjestelmiin	30
5.	Lähteet.....	31
	Liite 1. Rakennusperintölain muutos sähköisen prosessin näkökulmasta.....	32
	Liite 2. Tietokentät.....	33

1 Sähköinen rakennussuojeluprosessi lyhyesti

Tässä dokumentissa käsiteltävä rakennussuojeluprosessi perustuu lakiin rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) ja, siltä osin kuin erityislaissa ei ole muuta säädetty, hallintolakiin (434/2003). Tässä käsitellään rakennussuojeluprosessia voimassa olevan lain mukaan. Lakiin rakennusperinnön suojelemisesta vuonna 2020 vireillä olevien muutosten vaikutukset on koottu liitteeseen 1. Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain mukaisen suojeluprosessin tavoitetilaa on kuvattu aiemmin mm. GoForen (2015) selvityksessä. Tässä kuvauksessa ei esitetä muutoksia itse rakennussuojeluprosessiin, mutta sähköistämisen myötä jotkin prosessin vaiheet saattavat muuttua. Suojeluprosessia ja sen vaatimuksia sähköistämiseksi on kuvattu yksityiskohtaisemmin luvussa 2, tässä luvussa kuvataan prosessi pääpiirteissään.

Rakennussuojeluprosessi alkaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) osoitetusta rakennussuojeluesityksestä, jonka voi tehdä omistaja (kaikki omistajat yhdessä tai yksi omistajista muiden valtuuttamana), valtion viranomainen, kunta, jonka alueella rakennus sijaitsee, maakunnan liitto ja toimialueellaan sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen. Asia voi tulla vireille myös ELY-keskuksen omasta aloitteesta. Eniten rakennussuojeluesityksiä ovat tehneet yhteisöt (Taulukko 1).

Taulukko 1. Rakennussuojeluesitysten tekijät 14.4.2020 mennessä (tieto 202 esityksen tekijästä puuttuu).
Lähde: GISALU.

Rakennussuojeluesityksen tekijätaho	Rakennussuojeluesityksiä
Yhteisö	170
ELY-keskus	92
Omistaja	88
Museovirasto	62
Muu valtion viranomainen	20
Kunta	19

Lain mukaan rakennussuojeluesityksen vireilletulosta ilmoitetaan Maanmittauslaitokselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä sekä kiinteistörekisteriä varten. Käytäntönä on ollut ilmoittaa vireilletulosta myös kiinteistön ja rakennusten omistajille, haltijoille sekä Museovirastolle, alueelliselle vastuumuseolle, ympäristöministeriöön ja sijaintikunnan rakennusvalvontaan.

Rakennussuojeluesityksen tultua vireille ELY-keskuksessa tarkistetaan esityksen tekijän oikeus rakennussuojeluesitykseen. Jos oikeutta esitykseen tekoon ei ole, tehdään tutkimattajättämisspätös. Päätös annetaan tiedoksi tarvittaville tahoille ja siitä voi valittaa ympäristöministeriölle. Jos ELY-keskus näkee tarpeelliseksi, se voi tällaisessa tapauksessa ottaa tutkimattajättämisspätöksen jälkeen asian vireille omasta aloitteestaan. Tätä edeltää mahdollisesti vapaamuotoinen käynti kohteessa.

Kun rakennussuojeluesityksen tekijän oikeus esityksen tekemiseen on tarkistettu, tarkistetaan esityksen yhteydessä toimitettujen asiakirjojen tiedot ja pyydetään mahdolliset täydennykset esityksen tekijältä sekä tarvittaessa hankitaan niitä muilta viranomaisilta ja viranomaisrekistereistä (esim. omistaja- ja haltijatiedot).

Seuraavaksi ELY-keskus päättää mahdollisesta vaarantamiskiellosta ja antaa sen tiedoksi asianosaisille sekä Museovirastolle, alueelliselle vastuumuseolle, ympäristöministeriölle, sijaintikunnan rakennusvalvonnalle ja kunnanhallitukselle. Käytäntönä on ilmoittaa vaarantamiskiellosta myös Maanmittauslaitokselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä varten vireilletuloilmoituksen yhteydessä tai erikseen. Vaarantamiskiello voi koskea vain osaa kohteesta, ja se saatetaan tarpeen ilmaantuessa antaa myös myöhemmässä vaiheessa prosessia. Myös vaarantamiskiellon määräyksiä saatetaan täydentää prosessin myöhemmässä vaiheessa. Tällöin tehdään uusi päätös ja tästä lähtee uusi tiedoksianto yllä mainituille tahoille. Vaarantamiskielloa voi edeltää asianosaisten kuuleminen.

Vireilletulon ja mahdollisen vaarantamiskiellon jälkeen ELY-keskus pyytää lausunnot Museovirastolta ja sijaintikunnalta, saamelaisten kotiseutualueella tarvittaessa myös saamelaiskäräjiltä. Jos kohde on merkitty maakuntakaavaan, tapana on ollut pyytää lausunto myös maakunnan liitolta. Harkintansa mukaan ELY voi pyytää lausuntoja muiltakin asiantuntevilta tahoilta.

Seuraavaksi ELY-keskus kuulee suojeluesityksestä ja annetuista lausunnoista asianosaisia eli rakennuksen ja kiinteistön omistajia ja haltijoita, sekä viereisen kiinteistön omistajia ja haltijoita. Lopuksi esityksen tekijää kuullaan viranomaisten ja muiden asianosaisten lausumista. Kuuleminen tapahtuu kirjallisesti.

Valmistelun aikana ELY-keskus voi järjestää hallintolain 38 § mukaisen katselmuksen. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä katselmuksessa ja esittää mielipiteensä esille tulevista seikoista. Lisäksi katselmukseen kutsutaan tarvittavat viranomaiset. Katselmuksesta laaditaan pöytäkirja.

ELY-keskus voi järjestää myös rakennusperintölain 7.2 § mukaisen yleisötilaisuuden, jossa eri tahot voivat tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia. Tilaisuuteen kutsutaan kirjeitse tai lehti-ilmoituksella.

Päätöksen sisällöstä ELY-keskus voi järjestää myös neuvottelun. Erityisesti suojelumääräykset on, mikäli mahdollista, laadittava yhteisymmärryksessä rakennuksen omistajan ja haltijan kanssa. Museoviraston lausuntoon sisältyy usein ehdotus suojelumääräyksiksi. Neuvottelu on mahdollista pitää myös katselmuksen yhteydessä.

Valmistelun päätyttyä ELY-keskus tekee päätöksen. Päätös annetaan tiedoksi rakennussuojeluesityksen tekijälle sekä muille asianosaisille ja asiaan osallisille viranomaisille, ympäristöministeriölle ja kunnan rakennusvalvonnalle.

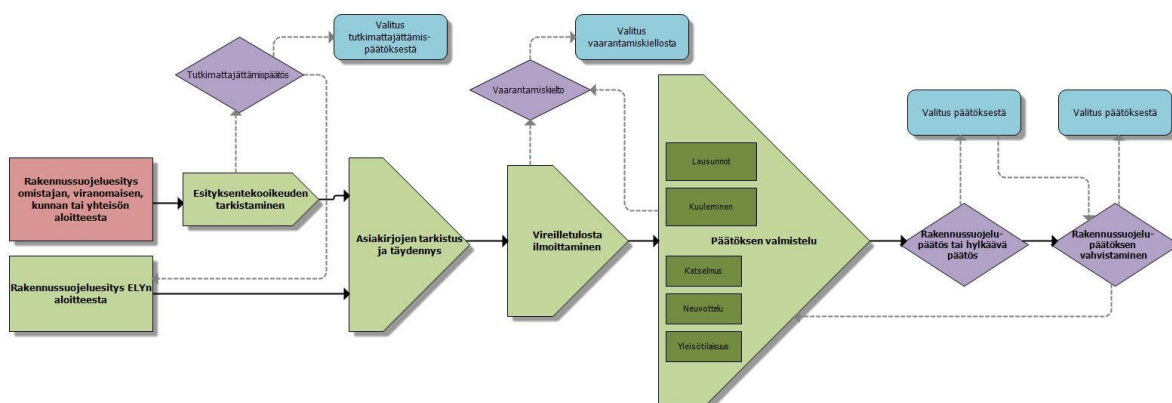
Tiedoksiannon jälkeen ELY-keskus alistaa myönteisen rakennussuojelupäätöksen ympäristöministeriön vahvistettavaksi. YM voi vahvistaa päätöksen tai kumota sen. YM voi myös palauttaa rakennussuojelupäätöksen ELY-keskukseen uudelleen käsiteltäväksi.

ELY-keskuksen päätöksestä voi valittaa ympäristöministeriöön. YM:n päätöksestä valitetaan ensin alueelliseen hallinto-oikeuteen, jonka päätöksestä taas valitetaan valitusluvalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

ELY-keskus ilmoittaa lainvoimaisesta päätöksestä maanmittauslaitokseen, joka kirjaa tiedon lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Suojelupäätöksen kumoaminen ja muuttaminen menevät pääosin samalla prosessilla.

Suojeluprosessi on kuvattu yksinkertaistettuna kuvassa 1.

Kuva 1. Rakennussuojeluprosessi yksinkertaistettuna.

1.1 Prosessin toimijat

Prosessin toimijoita ovat:

ELY-keskukset

Kiinteistöjen omistajat

Kiinteistöjen haltijat

Rakennusten omistajat

Rakennusten haltijat

Suojeluesityksen tekijä (esim. sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen)

Maanmittauslaitos (lainhuuto- ja kiinnitysrekisteri)

Museovirasto

Kunnat

Saamelaiskäräjät

Ympäristöministeriö

Muita asiantuntijoita, joita ELY voi kuulla: Alueelliset vastuumuseot, Maakuntien liitot, Kolttien kyläkokous, Saamelaismuseum Siida

Naapurit

Senaattikiinteistöt, Metsähallitus ja Väylävirasto tekevät ilmoituksen valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/1985) nojalla suojellun kohteen luovuttamisesta, minkä pitäisi johtaa rakennussuojeluprosessiin.

Näistä voidaan luoda järjestelmää varten erilaiset käyttäjäroolit. Järjestelmän käyttäjärooleja käsitellään tarkemmin luvussa 3.

Rooli	Roolin jäsenet	
Prosessinomistaja	ELY-keskukset	Kunkin kohteen prosessinomistaja, se ELY-keskus, jonka alueella suojeluesitys on tehty.
Prosessinomistaja, osittainen	Ympäristöministeriö	Vireillä olon aikana YM:llä vain katseluoikeus tietoihin, vahvistusvaiheessa muokkausoikeus. YM:n rooli ja oikeudet pohdittava uudelleen lakimuutoksen jälkeen (vrt. YA-järjestelmä).
Lausunnonantaja – koko maa	Museovirasto	Näkee kaikki kohteet.
Lausunnonantaja – kohdekohtainen (/kuntakohtainen) – viranomainen	Kunta Saamelaiskäräjät Alueellinen vastuumuseo Saamelaismuseum Siida Maakunnan liitto	Näkee ne kohteet, joihin annettu oikeus.
Lausunnonantaja – kohdekohtainen - asiantuntija	Kolttien kyläkokous Asiantuntijamuseo Muu asiantuntija	Näkee ne kohteet, joihin annettu oikeus.

Omistajat/haltijat	Kiinteistöjen omistajat Kiinteistöjen haltijat Rakennusten omistajat Rakennusten haltijat	Eivät voi nähdä toistensa tietoja.
Naapurit	Viereisten kiinteistöjen omistajat ja haltijat	Eivät voi nähdä toistensa tietoja. Sama rooli myös vastapäisille naapureille, jos heitä otetaan mukaan prosessiin.
Suojeluesityksen tekijä	ELY-keskus Rakennuksen/rakennelman omistaja Valtion viranomainen (MV, muut) Kunta Maakunnan liitto Yhteisö	Näillä voi olla myös joku rooleista: Pääkäyttäjä Lausunnonantaja koko maa tai kohdekohtainen Omistajat/haltijat
Tiedotettava (ei muita rooleja)	Maanmittauslaitos / Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteri Kunnan rakennusvalvonta	Kirjaamot – saisiko suoran yhteyden lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin?
Luovuttamisesta ilmoittava	Senaattikiinteistöt Metsähallitus Väylävirasto	Tapahtuu ennen varsinaista prosessia, tieto tulee ELY-keskuksen käsittelijälle USPAssa. Harkintansa mukaan, ELY-keskus avaa kohteelle rakennussuojeluasian eRakSussa.

Muita toimijoita, jotka eivät varsinaisesti ole prosessin toimijoita:

Rooli	Roolin jäsenet	
Järjestelmän tekninen omistaja	DVV, VALTORI, KEHA-keskus, Vimana?	
Pääkäyttäjä	KEHA?, SYKE?, joku ELY-keskus?	Antaa järjestelmään oikeuksia sekä teknistä tukea.
Tiedonantaja – koko maa	DVV, MLL, PRH, VERO	Antaa esityksen tekijää ja esityksen kohdetta koskevat viranomaisissa olevat, ajantasaiset tiedot.

2 Sähköisen prosessin vaatimukset järjestelmälle

Erilaisia tapauksia, jotka hoituvat samalla prosessilla, ovat rakennussuojeluesitys, suojelupäätöksen muuttaminen ja suojelupäätöksen kumoaminen. Rakennussuojeluprosessin jälkeen suojelukohdetta voi koskea suhteellisen harvoin esille tuleva ELY-keskuksen valvovana viranomaisena tekemä tarkastus, hallintopakkotoimi tai tutkintapyyntö, joita ei kuvata tässä dokumentissa, mutta jotka voitaisiin hoitaa samassa järjestelmäkokonaisuudessa, etenkin, jos järjestelmäkokonaisuuden alla on myös muita prosesseja, joihin liittyy myös em. toimia. Lakia muutettaessa mahdollisesti käyttöön otettava poikkeamisluupamenettely tulisi joka tapauksessa sisällyttää järjestelmään.

Mikäli dokumentteja tulee ELY-keskukseen tai ympäristöministeriöön paperisessa muodossa, nämä dokumentit on sähköistettävä ja lisäksi tiedot tallennetaan tähän järjestelmään asian käsittelijän toimesta.

Järjestelmän kaikissa kentissä on lyhyt ohje ?-painikkeen takana / tooltip. Lisäksi järjestelmässä on kohta, jossa on linkkejä tarkempaan aihepiiriin ohjeistukseen mm. YM:n ja MV:n nettisivuilla, mistä esityksen tekoa pohtiva voi löytää tietoa mm. esityksenteko-oikeudesta sekä siitä, millaisesta kohteesta esityksen voi tehdä.

Järjestelmässä on keskustelualusta sekä viranomaisten väliselle keskustelulle että keskustelulle, johon pääsevät viranomaisten lisäksi myös asianosaiset. Tällä alustalla keskusteltaisiin kohteen sisällöllisistä asioista, järjestelmän tekninen neuvonta on erikseen. Keskustelualustan pitää visuaalisesti ja toiminnoiltaan poiketa yleisesti järjestelmissä käytössä olevista chat-palveluista, jotta asianosaiset eivät oleta saavansa vastauksia välittömästi. Prosessin ulkopuolisia varten on olemassa palaute-toiminto, jota kautta he voivat välittää tietoja kohteesta. Tämä palaute menee vain ELY-keskuksen tietoon.

Järjestelmässä on haku-toiminto, jolla käyttäjä voi hakea kohteita sijaintikunnan tai maakunnan mukaan, kohteen käsittelytilanteen sekä vireilletulo- ja päätöspäivämäärän mukaan. Järjestelmässä on karttatoiminnallisuus.

Toiminto / prosessin vaihe	Kuvaus	Tekninen vaatimus	Huom.
Kaikki	Kaikille kentille on ohje.	Pidemmät ohjeet kentän vieressä olevan ?-painikkeen takana, lyhyet tooltippeinä.	
Kaikki	Järjestelmässä on ohjeistussivu tms.	Paikka, josta ohjataan linkeillä aihepiiriin tarkempiin ohjeistuksiin mm. YM:n ja MV:n sivuille.	
Kaikki	Järjestelmässä on keskustelualusta viranomaisille.		
Kaikki	Järjestelmässä on keskustelualusta kaikille asianosaisille.	Pitää erottua 24/7 chateista.	
Kaikki	Järjestelmässä on kohdekohtainen palaute-toiminto, jolla kuka vain voi lähettää tietoja kohteesta. Palautteet ovat ELY-keskuksen nähtävissä. Palautteen lähettäjän on jätettävä myös yhteystietonsa.		
Kaikki	Järjestelmässä on karttakomponentti, jonka avulla tallennetaan kohteen rajaukset paikkatietona.	Järjestelmän pitää tukea elinkaaren hallintaa eli kaikki rajauksen eri vaiheet tulee tallentua ja ne pitää pystyä jälkikäteen lataamaan helposti sekä paikkatieto- että kuvamuodossa.	Korvaa GISALUn. Tietomalli sisältää GISALUn nykyiset tiedot uusien tietojen lisäksi. Järjestelmään ladataan GISALUn nykyiset tiedot ja järjestelmästä tehdään uusi avoin

		Suomi.fi-kartat.	paikkatietorajapinta. Tietomalli tehdään myöhemmin. Paikkatietoon sisällytetään maastotietokannan tunnus tai tunnukset kohteille.
Kaikki	Järjestelmässä pitää pystyä tekemään sähköinen allekirjoitus.		
Kirjautuminen	Kirjautuessa ensimmäistä kertaa kaikki käyttäjät viedään yhteystietojen ilmoitussivulle, jossa voi ilmoittaa puhelinnumeron sekä ottaa suomi.fi-viestit käyttöön.		Kirjautumistavoista Vireilletulo-kappaleessa. Suomi.fi-palveluihin tulossa toiminnallisuus, joka mahdollistaa viesti-palvelun käyttöönoton asiakasjärjestelmien kautta.
Kaikki	Käyttäjä pystyy hakemaan kohteita sijaintikunnan ja maakunnan mukaan, kohteen käsittelytilanteen sekä vireilletulo- ja päätöspäivämäärän mukaan. Viranomaiset voivat hakea myös sisältötiedoista: <ul style="list-style-type: none"> - sijainti asemakaava-alueella - kohteen merkittävyys (LaRS 8.2 §) - kohteen alueellinen merkittävyys - koskeeko suojele sisätiloja - kohteen tyyppi 		

2.1 Vireilletulo

Rakennussuojeluasia tulee vireille kun rakennussuojeluesitys on saapunut ELY-keskukseen järjestelmän kautta. Esityksen suojelusta voi järjestelmään tunnistautuneena tehdä kuka vain – ELY-keskus tutkii järjestelmässä, onko esityksen tekijällä esityksenteko-oikeus. Asia voi tulla vireille myös ELY-keskuksen omasta aloitteesta. Tunnistautumiseen käytetään yksityishenkilöiden osalta suomi.fi-tunnistautumista, valtion viranomaisten osalta Virtua. Kunnat ja seurakunnat ovat siirtymässä käyttämään suomi.fi-tunnistautumista. Yhteisöä edustaa henkilö, jolla on nimenkirjoitusoikeus. Myös yhteisön edustaja voi jo käyttää suomi.fi-tunnistautumista suomi.fi-valtuudet -palvelun avulla. Kun rakennussuojeluesitys tulee

vireille, järjestelmässä oleva 'Asian tila'-kenttä päivittyy. Kenttään (välilehti tms.) päivittyy aina viimeisin järjestelmässä tehty tapahtuma. Kenttä on kaikkien kohteen tietoihin pääsevän nähtävillä. Avoimesti kaikille kohteesta näkyy karkeamman tason aikajana, jossa näytetään, missä prosessin päävaiheessa kohde on.

Lain mukaan rakennussuojeluesityksestä tulee ilmetä tieto rakennuksen sijaintipaikasta. Sijainti tallennetaan järjestelmään paikkatietona. Käyttäjä syöttää paikkahakuun osoitteen tai kiinteistötunnuksen, ja kartan kohdennettua oikeaan paikkaan, voi kartalta valita suojeltavaksi esitetyt rakennukset ja/tai kiinteistöt. Käyttäjä voi piirtää myös oman alueellisen rajauksen. Järjestelmässä on myös kenttä, jossa esityksen tekijä voi sanallisesti tarkentaa rajausta. Paikkatiedon perusteella haetaan oikeat kiinteistö- ja/tai rakennustunnukset. Esitys tehdään järjestelmässä täyttämällä vähintään pakollisiksi merkityt tiedot ja esityksestä tulee mm. käydä ilmi, miksi rakennus tulisi suojella. Järjestelmässä on tätä varten valintalista rakennuksen merkittävyyden arviointiperusteista (LaRS 8.2 §). Järjestelmässä on myös mahdollisuus jo esityksen tekijän antaa tieto, onko kohde asemakaava-alueella vai ei ja mikä on kohteen tyyppi. Esityksen tekijä voi antaa myös tiedon rakennuksen valmistusvuodesta. Tieto kohteen omistajasta tai haltijasta haetaan paikkatietoon perustuvan sijainnin perusteella automaattisesti liittyvistä järjestelmistä. Omistaja- ja haltijatiedot tulevat näkyviin vain viranomaisille. Esityksentekopäivämäärä ja esityksen tekijä tallentuvat järjestelmään.

Tekijän valmiiksi tallentama rakennussuojeluesitys menee järjestelmän lisäksi kirjaamoon kirjattavaksi pdf-muodossa USPAan, josta tulee heräte kohteen sijainnin mukaisen ELYn rakennussuojeluasioiden käsittelijälle/käsittelijöille. ELYssä tarkistetaan esityksen tekijän oikeus rakennussuojeluesitykseen ja pyydetään tarvittaessa selvitystä asiasta. Jos oikeutta esitykseen tekoon ei ole, tehdään järjestelmässä tutkimattajättämispäätös. Päätös annetaan tiedoksi järjestelmän kautta rakennussuojeluesityksen tekijälle Suomi.fi-viestit-palvelun avulla. Lisäksi päätös annetaan tiedoksi ympäristöministeriölle, Museovirastolle ja harkinnan mukaan myös kunnalle ja muille tahoille. Järjestelmään jää merkintä tutkimattajättämispäätöksestä. Tutkimattajättämispäätös tallentuu myös USPAan. Jos ELY-keskus näkee tarpeelliseksi, se voi tällaisessa tapauksessa ottaa tutkimattajättämispäätöksen jälkeen asian vireille omasta aloitteestaan. Rakennussuojeluesityksen tekijällä ja muilla asianosaisilla on mahdollisuus valittaa tutkimattajättämispäätöksestä ympäristöministeriöön.

Kun oikeus esityksen tekemiseen on tarkistettu ja todettu, tarkistetaan esityksen yhteydessä toimitettujen asiakirjojen tiedot ja pyydetään järjestelmän kautta mahdolliset täydennykset esityksen tekijältä sekä tarvittaessa muilta viranomaisilta (esim. omistaja- ja haltijatiedot). Rakennuksen omistajatieto tulisi saada suoraan Digi- ja väestötietovirastosta (DVV) ja osakehuoneistojen osalta MML:n ylläpitämästä huoneistotietojärjestelmästä (ASREK-hanke). Kiinteistön omistajatieto tulisi saada kiinteistötietojärjestelmästä (KTJ). Tunnistautuminen asian käsittelyjärjestelmään tulisi järjestää niin, että tiedot saataisiin suoraan kaikista perusrekistereistä. Kuolinpesien tiedot eivät aina selviä DVV:stä vaan tietoa saatetaan joutua pyytämään verottajalta perunkirjan muodossa. Yhteisten alueiden osakaskuntien ja niihin kuuluvien osakkaiden tiedot saa KTJ:stä – jos tietoa ei saa KTJ:stä, se pitää kysyä Maanmittauslaitokselta.

Omistajalla tai haltijalla saattaa olla turvakielto, jolloin *"kiellon kohteena olevan henkilön kotikunta, asuinpaikka, osoite ja muu yhteystieto saadaan luovuttaa vain sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu laissa tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kiellon kohteena olevan henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen. Turvakielto koskee myös kiellon kohteena olevan henkilön omistuksessa tai hallinnassa olevan kiinteistön, rakennuksen ja huoneiston yksilöinti- ja sijaintitietoja, jos niitä ei voida käsitellä erillään turvakieillon kohteena olevista tiedoista, kun kiellon kohteena olevan tietoja luovutetaan väestötietojärjestelmästä."* (Väestötietolaki 661/2009 § 36.3.) Jos omistajalla on turvakielto, haetaan omistajan tiedot DVV:n VTJ-kyselypalvelusta, jonne viranomaisella voi hakea tietolupaa.

Suojeluesityksen asiakirjojen tarkistamisen jälkeen lähetetään järjestelmästä ilmoitus asian vireille tulosta Maanmittauslaitokselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä varten. Jos tarkistaminen kestää esim. täydennyspyynnön vuoksi, tehdään ilmoitus silti viipymättä asian tultua vireille. Tavoitteena on, että merkintä päivittyisi kiinteistörekisteriin automaattisesti. Käytäntönä on ollut ilmoittaa vireille tulosta myös esityksen tekijälle, kiinteistön ja rakennusten omistajille, haltijoille sekä Museovirastolle, alueelliselle vastuumuseolle, ympäristöministeriöön ja sijaintikunnan rakennusvalvontaan. Ilmoitukset lähetetään

järjestelmän kautta, viranomaisille ja valtion liikelaitoksille sähköpostilla (kirjaamoon), yksityishenkilöille suomi.fi-viestit-palvelun avulla, jolloin samalla syntyy myös rooli/käyttöoikeus tapausta koskeviin tietoihin. ELY-keskusten kirjaamoon toimitettu tieto välitetään kirjaamosta USPA:n välityksellä asian käsittelijälle ja käsittelijän sijaisille.

Toiminto / prosessin vaihe	Kuvaus	Tekninen vaatimus	Huom.
Rakennussuojelu esitys	Esityksen tekijä kirjautuu järjestelmään suojeluesityksen tekemistä varten.	Järjestelmään kirjaudutaan tunnistautuneena käyttäjänä. Virtutunnistautuminen viranomaisille, suomi.fi-tunnistautuminen kunnille, seurakunnille, yksityishenkilöille ja yhteisöille.	Yhteisöjen puolesta kirjaudutaan yksityishenkilöinä ja käytetään suomi.fi-valtuudet -palvelua.
Rakennussuojelu esitys	Esityksen tekijä valitsee asiaksi rakennussuojeluesityksen tekemisen.	Järjestelmä avaa rakennussuojeluesityksen pohjan.	Samassa järjestelmässä myös suojelupäätöksen muuttaminen ja päätöksen kumoaminen, jotka etenevät suunnilleen samalla prosessilla mutta kaikkia samoja vaiheita ei välttämättä ole.
Rakennussuojelu esitys	Esityksen tekijä tekee suojeluesityksen järjestelmän kautta täyttämällä vähintään pakolliseksi määritellyt kohdat ja lisäämällä tarpeelliset liitteet.	Järjestelmään lisätään tekstiä, kuvia ja liitetiedostaja. Järjestelmä tunnistaa pakolliset ja vapaaehtoiset tiedot ja liitteet.	Osa esityksen tiedoista on pakollisia (tekijän oikeus esityksen tekemiseen, suojelun syy, kohteen yksilöivät tiedot ja sijainti) ja osa vapaaehtoisia.
Rakennussuojelu esitys	Esityksen tekijä tallentaa suojelukohteen sijainnin kartalle.	Käyttäjä syöttää paikkahakuun osoitteen tai kiinteistötunnuksen, ja kartan kohdennettua oikeaan paikkaan, voi kartalta valita suojeltavaksi esitetyt rakennukset ja/tai kiinteistöt. Käyttäjä voi piirtää myös oman alueellisen rajauksen. Kohde tallentuu paikkatietona. Kohteeseen liittyvä kiinteistötunnus sekä rakennustunnukset tulevat automaattisesti sijainnin perusteella. Alkuperäinen rajaus tallentuu lisäksi kuvana osaksi esitystä, joka tallentuu myös USPAan.	Omistaja- ja haltijatiedot tulevat edelleen automaattisesti kiinteistötunnusten ja rakennustunnusten perusteella. Haetaan jo esitysvaiheessa mutta näkyvät vain viranomaiselle. Jos rakennuksille ei löydy rakennustunnuksia, ELY-keskus on yhteydessä kuntaan ja pyytää lisäämään puuttuvat tiedot rakennus- ja huoneistoreksiteriin.
Rakennussuojelu esitys	Esityksen tekijä voi tarkentaa kohteen rajausta sanallisesti	Rajauksen teon yhteydessä on tekstikenttä lisätietoja varten.	
Rakennussuojelu esitys	Esityksen tekijä antaa rakennusten	Esityksen tekijä valitsee rakennuksen ja syöttää sille valmistumisvuoden sekä	Kohteen eri rakennuksilla voi olla eri valmistumisvuosia.

	valmistumisvuodet ja rakennusten nimet.	nimen esim. aitta, navetta tms.	Vapaaehtoinen.
Rakennussuojelu esitys	Esityksen tekijä valitsee suojelun edellytykset valintalistasta ja kirjoittaa perustelut 'Miksi rakennus tulisi suojella' -kenttään.	Listalla LaRS 8.2 § syyt: Harvinaisuus Tyypillisuus Edustavuus Alkuperäisyys Historiallinen todistusvoimaisuus Historiallinen kerroksisuus Voi valita useamman	Valintalista ja vapaatekstikenttä. Vapaatekstikentän tärkeyttä korostetaan sijoittelulla. Se on myös pakollinen.
Rakennussuojelu esitys	Esityksen tekijä merkitsee, sijaitseeko kohde asemakaava-alueella.	Valinta, onko asemakaava-alueella vai ei.	Ei pakollinen esityksen tekijälle – jos ei täytetty esitystä tehtäessä, ELY-keskus valitsee.
Rakennussuojelu esitys	Esityksen tekijä valitsee kohteen tyyppin valintalistalta.	Listalla: rakennus, rakennelma, rakennusryhmä, rakennettu alue vai rakennuksen osa tai kiinteä sisustus taikka istuttamalla muodostettu alue Voi valita useita.	Ei pakollinen esityksen tekijälle – jos ei täytetty esitystä tehtäessä, ELY-keskus valitsee.
Rakennussuojelu esitys	Esityksen tekijä tallentaa esityksen joko valmiina tai keskeneräisenä.	Järjestelmä tallentaa esityksen ja kun käyttäjä on tallentanut ilmoituksen valmiiksi ja painanut lähetä-painiketta, järjestelmä lähettää valmiiksi tallennetun esityksen sen alueen ELY-keskukseen, jonka alueella suojeltavaksi esitetty kohde sijaitsee. Jos keskeneräisenä tallennettuun esitykseen ei palata esim. 100 päivän kuluessa, se poistuu järjestelmästä. Esityksen järjestelmästä poistumisesta lähetetään esityksen tekijälle muistutus ennen määräpäivää. Tallentamisen yhteydessä esityksen tekijälle syntyy käyttöoikeus / rooli tähän kohteeseen.	Keskeneräisenä tallennettua esitystä voi täydentää myöhemmin tietyn määräajan puitteissa. Valmiiksi tallennettu esitys lukittuu, kunnes se otetaan käsittelyyn ELYssä.
Rakennussuojelu esitys	Esitys tallentuu järjestelmästä myös USPAan.	Hakemuksen tiedot tallentuvat esityksentekohetkellä USPAan. Järjestelmässä tietokenttiin tallennettu hakemusteksti tallentuu koosteena pdf:ksi niin, että se on tallennettavissa	Järjestelmän kenttien tiedoista tulee olla mahdollista tallentaa koosteet (pdf) USPAan. Kirjaamo välittää tiedon uudesta kohteesta USPA:n kautta käsittelijöille (varsinainen käsittelijä ja

		asianhallintaan yhtenä asiakirjana.	sijaiset). USPAan luodaan diaarinumero ilmoituksen saapuessa kirjaamoon.
Rakennussuojelu esitys	Asian tila -kenttä alkaa päivittyä.	Kenttään päivittyy aina viimeisin järjestelmässä tehty tapahtuma. Kenttä on esityksen tekijän ja asianomaisten sekä ELY-keskuksen, YM:n ja Museoviraston nähtävissä. Kentästä on nähtävissä myös tapahtumahistoria.	
Rakennussuojelu esitys	Avoin aikajana alkaa päivittyä.	Avoimesti nähtävillä on kohteesta aikajana, jossa näytetään, missä päävaiheessa prosessi on menossa.	Aikajana eRakSussa kohteen ominaisuustiedoissa. Ympäristölupa-asioissa AVI:n sivuilta on suora linkki Lupa-Tietopalveluun, josta voi myös hakea vireillä olevat asiat.
Rakennussuojelu esityksen käsittely ELYssä	ELYssä käsittelijä kirjautuu järjestelmään pääkäyttäjäroolissa.	Järjestelmä avaa käsittelijälle pääkäyttäjänäkymän ja listaa käsittelijälle tulleet uudet ja keskeneräiset rakennussuojeluasiat näkymään.	Asiakkaalla saattaa olla turvakielto, jolloin tiedot osoite ym. eivät saa näkyä järjestelmässä, tietojen näkymistä järjestelmässä pitää pystyä rajoittamaan.
Rakennussuojelu esityksen käsittely ELYssä	ELYssä tarkistetaan, onko esityksen tekijällä oikeus suojeluesityksen tekemiseen > oikeus on. Jos esityksen tekijänä on yhteisö, esityksen tekijän nimenkirjoitusoikeus tarkistetaan suomi.fi-kirjautumisen yhteydessä.	Järjestelmä on hakenut jo esitysvaiheessa kiinteistön ja rakennusten omistajien ja vuokraoikeuden haltijoiden tiedot DVV:stä, KTJ:stä ja huoneistorekisteristä automaattisesti. Käsittelijä vahvistaa täpällä tai painikkeella esityksen tekijän oikeuden hyväksytyksi. Esityksen tila muuttuu valmistelussa -tilaan.	Omistajatiedot näkyvät vain viranomaisille.
Rakennussuojelu esityksen käsittely ELYssä	ELYssä tarkistetaan, onko esityksen tekijällä oikeus suojeluesityksen tekemiseen > oikeus epäselvä.	Käsittelijä pyytää tekijältä selvitystä oikeudesta esityksen tekemiseen. Lähetetään täydennyspyyntö järjestelmästä suomi.fi-viestit palvelun avulla.	Suomi.fi-viestit -palvelu tunnistaa, onko vastaanottajalla käytössä suomi.fi-viestit – jos ei ole, viesti lähtee paperipostina.
Rakennussuojelu esityksen käsittely ELYssä	ELYssä tarkistetaan, onko esityksen tekijällä oikeus suojeluesityksen tekemiseen > ei oikeutta. Tutkimattajättämisspyyntö voidaan tehdä myös, jos esityksen tekijä ei toimita määräajan puitteissa riittävä	Käsittelijä vahvistaa täpällä tai painikkeella esityksen tekijän oikeuden puuttuvaksi, jolloin siirrytään tutkimattajättämisspätöksen tilaan.	

	selvitystä oikeudesta esityksen tekemiseen tai muu prosessinedellytys puuttuu.		
Tutkimattajättämisspätös	Jos oikeutta esitykseen tekoon ei ole, tehdään tutkimattajättämisspätös.	ELYssä käsittelijä tallentaa tutkimattajättämisspätöksen järjestelmään, jossa on tälle valmis muokattavissa oleva pohja. Päätös tallentuu pdf-muodossa USPAan. Päätös ja valitusosoitus lähetetään esityksen tekijälle todisteellisesti suomi.fi-viestit-palvelun avulla. Lisäksi lähetetään tiedoksi ympäristöministeriölle, Museovirastolle ja kunnan rakennusvalvontaan sekä harkinnan mukaan muille tahoille.	Huomioitava henkilötiedot ja turvakiellon alaisten tietojen osalta se, ettei niitä luovuteta eteenpäin toisille viranomaisille, ellei laissa tämä ole mahdollistettu.
Valitus tutkimattajättämisspätöksestä	Päätöksestä valitetaan ympäristöministeriöön.	Valituksen tekijä täyttää valituksen tiedot järjestelmässä. Tallennuksen jälkeen valituksen tekijä valitsee lähetyksen myös YM:n kirjaamoon ja valituksesta tulee heräte YM:n käsittelijälle. Valitus on luettavissa järjestelmässä.	
Esityksen tietojen tarkistus	ELYssä tarkistetaan esityksen tiedot ja sen yhteydessä toimitettujen asiakirjojen tiedot.	Järjestelmä avaa käsittelijälle esitykseen tallennetut tiedot katselua ja täydennystä varten.	Esim. valtakirjat voivat olla liitteitä.
Esityksen tietojen tarkistus	ELYssä käsittelijä täydentää tarvittaessa omistajatiedot kiinteistöjen ja rakennusten osalta. Esim. kuolinpesien ja osakaskuntien osalta.	Järjestelmä on hakenut jo esitysvaiheessa kiinteistön ja rakennusten omistajien ja vuokraoikeuden haltijoiden tiedot DVV:stä, KTJ:stä ja huoneistorekisteristä automaattisesti. Tietoja pitää voida myös lisätä käsin ja automaattisesti tulevia tietoja pitää voida muokata käsin.	Omistajatiedot näkyvät vain viranomaisille.
Esityksen tietojen tarkistus	ELYssä käsittelijä tekee ja pyytää mahdolliset täydennykset esityksen tekijältä sekä tarvittaessa muilta viranomaisilta omistaja- ja haltijatietoihin.	Täydennyspyyntö lähetetään järjestelmän kautta esityksen tekijälle suomi.fi-viestit-palvelun avulla, viranomaisille ja valtion liikelaitoksille sähköpostilla kirjaamoon.	Tietojen tarkistusta verottajalta esim. kuolinpesien ja osakaskuntien osalta ei voitane automatisoida. Turvakiellon tiedustelu erikseen DVV:stä VTJ:n kyselypalvelun avulla.

Esityksen tietojen tarkistus	Tarvittaessa käsittelijä päättää esityksen mukaisen suojeleuasian jakamisesta kohdekohtaisesti useammaksi asiakksi ja kopioi esityksen tiedot useammalle kohteelle.	Tietojen kopioiminen kohteelta toiselle järjestelmässä tulee olla mahdollista. Samalla luodaan uusi diaarinumero USPAAan uudelle rinnakkaiselle prosessille.	
Asian vireilletulosta ilmoittaminen	ELYstä ilmoitetaan suojeleuasian vireilletulosta Maanmittauslaitokselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä varten sekä asianosaisille, naapureille ja viranomaisille.	Ilmoitus asian vireilletulosta lähetetään järjestelmässä Maanmittauslaitokselle, esityksen tekijälle, kiinteistön ja rakennusten omistajille, haltijoille, naapureille, Museovirastolle, alueelliselle vastuumuseolle, ympäristöministeriöön ja sijaintikunnan rakennusvalvontaan. Järjestelmässä on ilmoitus pohja Maanmittauslaitokselle ja muille tahoille. Samalla näille tahoille syntyy käyttöoikeus ko. kohteen tietoihin.	Omistajille ja haltijoille suomi.fi-viestit -palvelun avulla. Mikäli omistaja ja haltija eivät ole vielä kirjautuneet järjestelmään, pitää heidän tietonsa selvittää esim. RHRstä. Suomi.fi tutkii, voiko tätä automatisoida. Viranomaisille ja valtion liikelaitoksille sähköposti kirjaamoon, josta se välitetään asian käsittelijöille. MML:n ilmoituksille on word-pohjat Taimi-työtilassa; ne pitäisi siirtää järjestelmään.
Asian vireilläolon näkyminen julkisesti	Kohteen sijainti- ja ominaisuustiedot tallentuvat esityksessä automaattisesti järjestelmään, josta ne välittyvät myös avoimeen paikkatietorajapintaan.	Järjestelmän pitää tukea paikkatietokohteiden tallennusta. Paikkatiedot välittyvät tästä järjestelmästä erillisen paikkatietokannan kautta avoimeen rajapintaan. Avoimeen rajapintaan siirtyvät ominaisuustiedot määritellään erikseen.	

2.1.1 Vaarantamiskielto

Seuraavaksi ELY-keskus päättää mahdollisesta vaarantamiskiellosta. Vaarantamiskielto kirjoitetaan ja allekirjoitetaan tässä järjestelmässä, ja se tallentuu USPAAan pdf-muodossa. Vaarantamiskielto voidaan antaa, kun rakennuksen suojeleuasia on vireillä ja se tulee voimaan, kun sitä koskeva päätös on annettu tiedoksi. Mikäli vaarantamiskiellon antaminen ei ole kiireellinen, varataan omistajalle ja harkinnan mukaan muille tahoille kuulemismahdollisuus. Kielto on voimassa, kunnes suojeleuasia on lainvoimaisesti ratkaistu, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Vaarantamiskielto voi koskea myös vain osaa kohteesta. ELY-keskuksen on käsiteltävä suojeleuasia koskeva asia kahden vuoden kuluessa vaarantamiskiellon antamisesta. Järjestelmä antaa ELY-keskuksen käsittelijälle muistutuksen, kun vaarantamiskiellon antamisesta on kulunut 1v 10kk, mikäli kohteen suojeleuasia on edelleen vireillä.

Vaarantamiskiellosta ilmoitetaan järjestelmän kautta Maanmittauslaitokselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä sekä kiinteistörekisteriä varten ja lisäksi se annetaan tiedoksi kiinteistön ja rakennusten omistajille, haltijoille, naapureille sekä Museovirastolle, alueelliselle vastuumuseolle, ympäristöministeriölle, sijaintikunnan rakennusvalvonnalle ja kunnanhallitukselle. Yksityisille asianosaisille ilmoitus lähtee suomi.fi-viestit-palvelun avulla, viranomaisille ja valtion liikelaitoksille sähköpostina.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vaarantamiskieltoa koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä kohde sijaitsee.

Toiminto / prosessin vaihe	Kuvaus	Tekninen vaatimus	Huom.
Asianosaisten kuuleminen vaarantamiskielosta	Mikäli vaarantamiskiellon antaminen ei ole kiireellinen, ELY-keskus varaa omistajille ja naapureille tilaisuuden lausua mielipiteensä vaarantamiskiellosta.	Kuulemiskirjeet lähtevät ELY-keskuksen käsittelijän valitessa toiminnon järjestelmään merkityille omistajille ja haltijoille suomi.fi viestit-palvelun kautta. Viestissä on linkki järjestelmään kohtaan, johon mielipide kirjoitetaan. Kuulemiskirjeet kirjautuvat myös USPAan.	Yleensä kuulemiskierrosta ei järjestetä, mutta siihen pitää olla järjestelmässä mahdollisuus. Kuullaan omistajaa, haltijaa ja mahdollisesti muita.
Asianosaisten kuuleminen	Omistajat, haltijat ja mahdollisesti muut tahot antavat halutessaan mielipiteen.	Kun asianosainen kirjautuu järjestelmään, hänet ohjataan kirjoittamaan mielipiteensä vaarantamiskiellosta järjestelmään. Voi lisätä myös liitteen. Mielipiteen tai selityksen saa myös ulos pdf-muodossa.	Jos mielipide tulee paperilla, ELY-keskus skannaa ja tallentaa liitteenä järjestelmään. Onko hankalaa, jos voi olla joko suoraan järjestelmään kirjoitettu tai liite? ELY-keskus päättää, keiden nähtävissä mielipide on.
Vaarantamiskiellon antaminen	ELY-keskuksessa käsittelijä kirjoittaa vaarantamiskiellon sitä varten olevaan kohtaan.	Vaarantamiskielto kirjoitetaan tässä järjestelmässä, josta tulee myös sähköinen allekirjoitus. Asiakirja tallentuu pdf:nä myös USPAan.	Sähköinen allekirjoitus. Eri ELYille omat asiakirjapohjansa. Pohjassa myös valitusosoitus.
Vaarantamiskiellosta ilmoittaminen	Vaarantamiskiellosta ilmoitetaan Maanmittauslaitokselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä sekä kiinteistörekisteriä varten.	Ilmoitus lähetetään järjestelmässä Maanmittauslaitokselle kirjaamoon.	Onko mahdollista että merkintä menee suoraan kiinteistörekisteriin? Vaarantamiskiellosta voidaan ilmoittaa samalla kun ilmoitetaan vireilletulosta.
Vaarantamiskiellosta ilmoittaminen	Vaarantamiskiellon merkitseminen paikkatietoaineistoon.	Tieto vaarantamiskiellosta tallentuu paikkatiedon ominaisuustietoihin.	
Vaarantamiskiellon tiedoksianto	Vaarantamiskielto annetaan tiedoksi kiinteistön ja rakennusten omistajille, haltijoille, naapureille sekä Museovirastolle, alueelliselle vastuumuseolle, ympäristöministeriölle,	Vaarantamiskielto ja valitusosoitus lähetetään järjestelmässä Museovirastolle, alueelliselle vastuumuseolle, ympäristöministeriöön ja sijaintikunnan rakennusvalvontaan ja	Suomi.fi-viestit -palvelusta näkee, onko vastaanottaja lukenut viestin, myös lukukuittaus mahdollinen. Mahdolliset paperiset omistajan ja haltijan kappaleet lähetetään todisteellisena tiedoksiantona.

	sijaintikunnan rakennusvalvonnalle ja kunnanhallitukselle.	kunnan hallitukselle. Kiinteistön ja rakennuksen omistajan ja haltijan kappaleet lähetetään suomi.fi-viestit -palvelun avulla (paperiposti saantitodistuksella). Alkuperäinen päätös esityksen tekijälle tai omistajalle ja toiselle päätösjäljennös.	
Muistutus vaarantamiskiel- lostasta	Järjestelmä lähettää käsittelijälle hälytyksen, kun vaarantamiskiellon antamisesta on kulunut 1v 10kk, mikäli kohteen suojeleminen on edelleen vireillä.		

2.2 Päätöksen valmistelu

Kun vireilletulosta on ilmoitettu, alkaa päätöksen valmistelu. Asian käsittelijä selvittää kohteesta tietoja monesta paikasta, mm. alueen kaavatilanne ja mahdolliset inventoinnit. Tämä selvitystyö tehdään kuitenkin pääosin tämän järjestelmän ulkopuolella omissa, kunkin tapauksen kannalta oleellisissa järjestelmissä. Järjestelmään pitää kuitenkin kunkin käsittelijän (prosessinomistaja) voida lisätä ulkopuolisia paikkatietorajapintoja, esim. asema- ja yleiskaavarajapintoja, jos sellaiset on kattavasti saatavissa.

Järjestelmässä pystyy lisäämään tietoja kohteesta, esim. inventointitietoja sekä tekstinä että liitteinä. Näitä tietoja pystyvät lisäämään kaikki kohteen tietoihin pääsevät kirjautuneet käyttäjät. ELY-keskuksella on mahdollisuus merkitä inventointitiedot ei-julkisiksi, myös muiden lisäämien tietojen osalta (käyttöoikeuksista tarkemmin liitteessä 2). Kaikki käyttäjät pystyvät lisäämään tietoa kohteesta kohdekohtaisen palaute-lomakkeen avulla. Nämä tiedot ovat vain ELY-keskuksen nähtävillä.

2.2.1 Lausunnot ja mielipiteet

ELY-keskus pyytää lausunnot kohteesta Museovirastolta ja sijaintikunnalta, saamelaisalueella olevaa saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa myös saamelaiskäräjiltä. Lausunto voidaan pyytää myös muilta asiantunneilta tahoilta, kuten maakunnan liitolta, alueelliselta vastuumuseolta, saamelaismuseo Siidalta ja kolttien kyläkokoukselta. Järjestelmässä pitää pystyä lähettämään lausuntopyyntö. Tätä varten järjestelmästä pitää löytyä lausuntopyyntöpohjat, joita pystyy muokkaamaan. ELY-keskus voi kirjoittaa sähköpostiosoitteet tai valita aiemmin käytetyistä osoitteista, mihin sähköpostiin lausuntopyyntö lähtee. Lausuntopyynnöt tallentuvat myös USPAan. Kohteen tietoihin jää merkintä lähteneistä lausuntopyynnöistä.

Lausunnonantajat lisäävät lausuntonsa suoraan järjestelmään, lisäksi he voivat halutessaan lisätä kommenttitekstin, joka on vain ELY-keskuksen nähtävissä. Lausunto tallentuu samalla pdf-muodossa USPAan. Lausunnon pystyy lataamaan järjestelmästä pdf-muodossa myös muita tarkoituksia varten. Lausunnot ovat kaikkien käyttäjäroolien nähtävissä. Lausunnon lisäämisestä tulee ELY-keskukselle heräte sähköpostilla. Lausunnon antajat voivat halutessaan lisätä myös liitteitä (esim. kuvat). Myös itse lausunnon voi tarvittaessa lisätä vain liitemuotoisena (pdf).

Järjestelmässä on kenttä suojelumääräyksille, jonne ELY voi ladata oletusmääräykset ja muokata määräyksiä. Lausuntojen päivämäärät ja linkit lausuntoihin päivittyvät paikkatietoaineistoon ja -rajapintaan.

ELY-keskus pyytää suojeluesitykseen ja lausuntoihin mielipiteen kiinteistön ja rakennuksen omistajalta ja haltijoilta sekä naapureilta. Lopuksi kaikista saaduista lausumista pyydetään selitys esityksen tekijältä. Pyyntö lähetetään suomi.fi-viestit -palvelun avulla. Sekä suojeluesitys että lausunnot ovat nähtävillä järjestelmässä (helposti tulostettavissa) ja pyydettyinä saatavissa paperisena. Viestissä on linkki järjestelmään mielipiteen tai selityksenantokohtaan, jonne kirjaututaan suomi.fi-tunnistuksella. Mahdollinen paperilla annettu lausuma skannataan ja ELY-keskus kirjaa tiedot järjestelmään. Pdf tallennetaan USPAan ja linkitetään tähän järjestelmään. Selitykseen voi lisätä myös liitteitä.

2.2.2 Katselmus, neuvottelu ja yleisötilaisuus

ELY-keskus voi järjestää hallintolain 38§ mukaisen katselmuksen. Katselmuksesta ilmoitetaan kiinteistön ja rakennuksen omistajille sekä haltijoille suomi.fi-viestit -palvelun avulla. Viranomaisille ja suojeluesityksen tekijälle katselmuksesta ilmoitetaan sähköpostilla, mikäli suojeluesityksen tekijä on antanut tähän luvan. Katselmuksesta tehdään pöytäkirja järjestelmässä, pöytäkirjasta tallentuu myös pdf USPAan. Pöytäkirja lähetetään katselmukseen osallistuneille sähköpostilla (viranomaiset, valtion liikelaitokset) tai suomi.fi-viestit -palvelun avulla (yksityiset henkilöt ja yhteisöt).

Neuvotteluun kutsutaan sähköpostilla tai suomi.fi-viestit -palvelun avulla. Neuvottelusta tehdään muistio järjestelmässä. Jos neuvottelu pidetään katselmuksen yhteydessä, muistio voi sisältyä katselmuspöytäkirjaan. Sekä muistiolle että pöytäkirjalle löytyvät valmiit asiakirjapohjat. Valmiit muistiot ja pöytäkirjat tallentuvat myös pdf-muodossa USPAan. Muistio ja pöytäkirja lähetetään neuvotteluun osallistuneille sähköpostilla (viranomaiset, valtion liikelaitokset) tai suomi.fi-viestit-palvelun avulla (yksityiset henkilöt ja yhteisöt).

ELY-keskus voi järjestää myös rakennusperintölain 7.2 § mukaisen yleisötilaisuuden. Tilaisuuteen kutsutaan suojeluesityksen tekijä, kiinteistön ja rakennuksen omistajat sekä haltijat ja naapurit suomi.fi-viestit -palvelun avulla, viranomaiset ja valtion liikelaitokset sähköpostilla. Lisäksi tilaisuuteen kutsutaan harkinnan mukaan lehti-ilmoituksella, verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa muut, joiden oloihin tai etuihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa. Mikäli käytetään sanomalehti-ilmoitusta yms., se tapahtuu tämän järjestelmän ulkopuolella.

Toiminto / prosessin vaihe	Kuvaus	Tekninen vaatimus	Huom.
Kohteen tilanteen selvitys	ELY-keskus selvittää maakuntakaava-, yleiskaava- ja asemakaavatilanteen alueella.	Järjestelmään liitetään valtakunnalliset maakuntakaava-, yleiskaava- ja asemakaavarajapinnat. Käsittelijä voi lisätä myös itse haluamiaan paikkatietorajapintoja.	Toistaiseksi valtakunnallisesti kattavana saatavissa vain yleiskaavat ja asemakaavojen ulkorajat, osasta kuntia asemakaavarasterit. Rajapinnat lisätään ylläpitäjän toimesta vain, jos ne ovat valtakunnallisesti kattavia.
Kohteen tilanteen selvitys	ELY-keskus selvittää mahdolliset kohteen inventoinnit.	Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt ja Valtakunnalliset maisema-alueet lisätään paikkatietorajapintoina. Käsittelijä voi lisätä pdf-liitteinä muista järjestelmistä hakemiaan inventointitietoja.	

Kohteen tilanteen selvitys	Kaikki kohteen tietoihin pääsevät voivat lisätä (inventointi)tietoja kohteesta.	Tekstikenttä (kullekin käyttäjälle oma), jonne voi kirjoittaa tietoja kohteesta.	Ks. luvun 2 alusta kaikille avoin kohdetta koskevan palautteenantomahdollisuus.
Kohteen tilanteen selvitys	Tallennetaan järjestelmään valokuvia ja mahdollisia muita liitteitä.	Järjestelmään pitää pystyä tallentamaan kohteelle liitteitä jpg, png, pdf, zip -muodoissa.	
Lausuntopyyntö	Avataan valmis lausuntopyyntöpohja, jota voidaan tarvittaessa muokata.	Järjestelmään tallennetaan lausuntopyyntöpohjia. Lausuntopyyntöön käytettyä pohjaa voi muokata.	YM:n pyynnöille on oma pohjansa.
Lausuntopyyntö	Lausuntopyyntöjä voi lähteä useampi samalle taholle.		Toiminto on myös YM:n käytettävissä alustus/ muutoksenhakumenettelyssä.
Lausuntopyyntö	Lähetetään lausuntopyyntö valituille tahoille	Käyttäjä voi kirjoittaa sähköpostiosoitteen, johon lausuntopyyntö lähtee tai valita sen listalta aiemmin käytetyistä.	Sähköposti lähtee kirjaamoon.
Lausuntopyyntö	Lausuntopyyntöt kirjautuvat samalla USPAan tai Vahvaan.	Lausuntopyyntö tallentuu pdf-dokumentiksi, joka tallentuu USPAan tai Vahvaan.	YM:n pyyntöt kirjautuvat Vahvaan.
Lausunto	Lausunnonantaja lisää järjestelmään lausunnon.	Lausunnonantaja pystyy tallentamaan järjestelmään lausunnon. Lausunnon saa halutessaan ladattua ulos pdf-muodossa. Lausunnon voi lisätä myös suoraan pdf-muodossa.	
Lausunto	Sama lausunnonantaja voi antaa useampia lausuntoja.	Jokaiselle lausunnonlle oma kenttänsä, vanhaa lausuntoa ei pysty muokkaamaan.	Lausunto järjestelmässä, jotta saadaan rakenteisesti. Lausunnon saa ulos wordina, jotta lausunnonantaja voi viedä sen allekirjoitettavaksi omaan asianhallintaansa.
Lausunto	Lisätystä lausunnonsta tulee lausunnon pyytäjälle sähköpostiheräte.	Kun lausunto tai lausuntoliite lisätään, ko. kohteen luoneelle.	Riittääkö USPA:n heräte (jolloin menee tarvittaessa sijaiselle)?
Lausunto	Lausunnonantaja lisää muita liitteitä.	Lausunnonantaja voi lisätä kohteelle liitteitä jpg, png, pdf, zip -muodoissa sekä määrittää käyttäjäroolit, jotka näkevät liitteet.	

Lausunto	Lausunnot kirjautuvat USPAan.	Lausunnot kirjautuvat pdf-muodossa samalla myös USPAan.	YM:n pyytämät lausunnot kirjautuvat Vahvaan(?).
Lausunto	Lausuntojen päivämäärät kirjautuvat paikkatietoaineistoon ja -rajapintaan.	Tiedot päivittyvät aineistojen ominaisuustietoihin.	
Lausunto	Linkit lausuntoihin kirjautuvat paikkatietoaineistoon ja -rajapintaan.	Tiedot päivittyvät aineistojen ominaisuustietoihin.	
Suojelumääräykset	ELY-keskus lataa kenttään oletussuojelumääräykset ja muokkaa niitä.	ELY-keskus voi ladata oletussuojelumääräykset ja/tai muokata kentän tekstiä.	Museovirasto antaa oman ehdotuksensa määräyksistä lausunnossaan. ELY-keskus voi hyödyntää niitä tarpeelliseksi katsomiltaan osin.
Asianosainten kuuleminen	ELY-keskus varaa omistajille ja naapureille tilaisuuden lausua mielipiteensä suojeluesityksestä ja lausunnoista.	Kuulemiskirjeet lähtevät automaattisesti järjestelmään merkityille omistajille ja naapurikiinteistöjen omistajille suomi.fi-viestit -palvelun avulla. Viestissä on linkki järjestelmään kohtaan, johon mielipide kirjoitetaan. Kuulemiskirjeet kirjautuvat myös USPAan.	Toiminto on myös YM:n käytettävissä alustus/ muutoksenhakumenettelyssä.
Asianosainten kuuleminen	Samalle asianosaiselle voi lähteä useampi kuulemispyyntö.		Toiminto on myös YM:n käytettävissä alustus/ muutoksenhakumenettelyssä.
Asianosainten kuuleminen	Omistajat, naapurit antavat halutessaan mielipiteen.	Kun asianosainen kirjautuu järjestelmään, hänet ohjataan ensin lukemaan muut annetut mielipiteet. Omistaja/haltija, naapuri kirjoittavat mielipiteensä järjestelmään. Voi lisätä myös liitteen. Mielipiteen tai selityksen saa myös ulos pdf-muodossa.	Jos mielipide tulee paperilla, ELY-keskus skannaa ja tallentaa liitteenä järjestelmään. Onko hankalaa, jos voi olla joko suoraan järjestelmään kirjoitettu tai liite? ELY-keskus päättää, keiden nähtävissä mielipide on.
Asianosainten kuuleminen	Sama asianosainen voi antaa useampia mielipiteitä	Jokaiselle kuulemiselle oma kenttensä, vanhaa ei pysty muokkaamaan.	

Asianosaisten kuuleminen	ELY-keskus varaa suojeluesityksen tekijälle tilaisuuden antaa selityksensä lausunnoista ja mielipiteistä.	Kun muiden lausunnot ja mielipiteet tulleet, ELY-keskus lähettää kuulemiskirjeen suojeluesityksen tekijälle suomi.fi-viestit-palvelun avulla. Kun asianosainen kirjautuu järjestelmään, hänet ohjataan ensin lukemaan muut annetut mielipiteet. Esityksen tekijä kirjaa selityksen omaan kenttäänsä, josta se tallentuu myös pdf-muodossa USPAan. Selityksen lisäksi voidaan myös lisätä liitteitä.	ELY-keskus voi merkitä mielipiteet salassa pidettäviksi, jos ne sisältävät salassa pidettävää tietoa. ELY-keskus voi avata salassa pidettävän asiakirjan asianosaisen nähtäväksi, jos asianosaisella on siihen lain mukainen oikeus.
Katselmus	Tieto katselmuksen ajasta ja paikasta tallentuu järjestelmään.	ELY-keskus tallentaa ajan ja paikan.	Toiminto on myös YM:n käytettävissä alistus/muutoksenhakumenettelyssä.
Katselmus	Katselmuksia voi olla useampia	Jokaiselle katselmukselle omat päivämäärä- ja paikkakentät sekä muistiot.	
Katselmus	Katselmuksesta ilmoitetaan kiinteistön ja rakennuksen omistajille sekä haltijoille.	Ilmoitukseen on järjestelmässä pohja, johon voi muokata tietoja, mm aika ja paikka. Ilmoitus lähtee suomi.fi viestit-palvelun avulla. Ilmoitukset kirjautuvat USPAan.	Toiminto on myös YM:n käytettävissä alistus/muutoksenhakumenettelyssä.
Katselmus	Pöytäkirja katselmuksesta tallennetaan järjestelmään ja siitä tallentuu pdf USPAan.	ELY-keskus kirjoittaa pöytäkirjan järjestelmässä, josta lopullinen pöytäkirja tallennetaan pdf-muodossa USPAan. Järjestelmässä on valmis pöytäkirjapohja. Pöytäkirja lähetetään katselmukseen osallistuneille sähköpostilla (viranomaiset, valtion liikelaitokset) tai	Toiminto on myös YM:n käytettävissä alistus/muutoksenhakumenettelyssä Pöytäkirja käy kommenteilla ja sitä voidaan kommenttien perusteella muokata ennen kuin lopullinen pöytäkirja tallennetaan USPAan. ELY-keskus merkitsee, kun pöytäkirja on valmis.

		suomi.fi-viestit-palvelun avulla (yksityiset henkilöt ja yhteisöt).	
Yleisötilaisuus	ELY-keskus lähettää kutsun asianosaisille	ELY-keskus lähettää kutsun, jota varten on olemassa asiakirjapohja, rakennuksen ja kiinteistön omistajille ja haltijoille sekä viereisen kiinteistön omistajille ja haltijoille. Kutsu lähtee viranomaisille, valtion liikelaitoksille sähköpostilla, yksityishenkilöille suomi.fi-viestit - palvelun avulla. Kutsussa on linkki järjestelmään.	
Yleisötilaisuus	Muistio yleisötilaisuudesta tallennetaan järjestelmään ja siitä tallentuu pdf USPAan.	ELY-keskus kirjoittaa muistion järjestelmässä, josta se tallentuu pdf-muodossa USPAan.	Muistio on kaikkien asianosaisten nähtävillä järjestelmässä.
Neuvottelu	Tieto neuvottelun ajasta ja paikasta tallentuu järjestelmään.	ELY-keskus tallentaa ajan ja paikan.	
Neuvottelu	ELY-keskus lähettää kutsut neuvotteluun.	Kutsulle on järjestelmässä pohja, johon voi muokata tietoja, mm. aika ja paikka. Ilmoitus lähtee ensisijaisesti viranomaisille, valtion liikelaitoksille sähköpostilla, yksityishenkilöille suomi.fi-viestit - palvelun avulla.	Suomi.fi-viestit -palvelu sisältää lisäksi viestien tulostuksen ja toimituksen kirjeenä. Palvelu huolehtii palveluntarjoajan puolesta viestin toimituksen loppukäyttäjän haluamalla tavalla
Neuvottelu	Muistio neuvottelusta tallennetaan järjestelmään ja siitä tallentuu pdf USPAan.	ELY-keskus kirjoittaa muistion järjestelmässä, josta se tallentuu pdf-muodossa USPAan. Muistio lähetetään neuvotteluun osallistuneille sähköpostilla (viranomaiset, valtion liikelaitokset) tai suomi.fi-viestit - palvelun avulla	Jos neuvottelu on katselmuksen yhteydessä, saattaa riittää yksi yhteinen pöytäkirja. Muistio käy kommentteilla ja sitä voidaan kommenttien perusteella muokata ennen kuin lopullinen muistio tallennetaan USPAan. ELY-keskus merkitsee, kun muistio on valmis.

		(yksityiset henkilöt ja yhteisöt).	
--	--	------------------------------------	--

2.3 Päätös ja muutoksenhaku

ELY-keskus kirjoittaa rakennussuojelupäätöksen järjestelmässä, jossa on valmiit päätöspohjat sekä ELY-keskuksen että muun tahon tekemän suojeluesityksen kielteiselle päätökselle, myönteiselle päätökselle sekä päätökselle asetussuojellun kohteen suojelemisesta. Päätöksen liitteeksi tallentuu järjestelmästä kohteen rajaus/rajaukset kartalla. Rajauksen pohjakarttana käytetään samaa pohjakarttaa kuin valtakunnallisesti asemakaavan pohjakarttana. Kartalla näkyy kiinteistörajat. Käyttäjä voi valita myös muita karttatasoja näkyviin päätöskarttaan. Päätöksen liitteeksi tulee myös valitusosoitus. Päätös tallentuu pdf-muodossa USPAan. Mahdollinen valitus ympäristöministeriöön tehdään tässä järjestelmässä.

Toiminto / prosessin vaihe	Kuvaus	Tekninen vaatimus	Huom.
Päätös	ELY-keskus kirjoittaa päätöksen.	Järjestelmästä löytyy valmiit päätöspohjat sekä ELY-keskuksen että muun tahon tekemän suojeluesityksen kielteiselle päätökselle, myönteiselle päätökselle sekä päätökselle asetussuojellun kohteen suojelemisesta. Myös suojelun kumoamiselle löytyy oma asiakirjapohjansa. Suojelumääräykset kopioituvat päätökseen omasta kentästään. Päätökseen tulee sähköinen allekirjoitus. Päätös tallentuu pdf-muodossa USPAan.	
Päätös	ELY-keskus valitsee kohteen merkittävyyden valintalistalta.	Onko kohde valtakunnallisesti, maakunnallisesti vai paikallisesti merkittävä. Voi valita vain yhden.	
Päätös	Kohteen rajaukset kartalla tulostuvat rakennussuojeluasiassa tehdyn päätöksen liitteeksi.	Rakennussuojeluasiassa tehdyn päätöksen liitteeksi tulostuu suojeltujen kohteiden rajaus kartalla.	Pohjakartta sama kuin asemakaavan pohjakartta. (Vai käykö suomi.fi-kartoista taustakartta?) Etenkin kaupunki-alueella pohjakartan tulee olla riittävän tarkka. Kartalle pitää pystyä lisäämään merkintöjä. Mahdollinen sanallinen kuvaus,

			esim. sisätilat, tulee päätöstekstiin.
Päätös	ELY-keskus merkitsee järjestelmään ajat, jolloin tieto päätöksestä on asianosaisilla ja valitusaika alkaa kulua. Jokaiselle asianosaiselle oma kenttä.	Saantitodistuksen päivämäärä tai suomi.fi-viestin lukukuittaus.	
Päätös	ELY-keskuksen rakennussuojeluasiassa tekemän päätöksen myötä paikkatietoaineiston tiedot päivittyvät.	Paikkatietoaineistoon kohteen ominaisuustietoihin tallentuu ELYn päätöspäiväys ja päätöstieto.	
Myönteinen päätös	ELY-keskus lähettää myönteisen rakennussuojelupäätöksen YM:lle vahvistettavaksi.	Vahvistuspyyntöön on järjestelmässä asiakirjapohja. Vahvistuspyyntö viedään pdf-muodossa USPAan, josta vahvistuspyyntö lähtee YM:n kirjaamoon.	
Myönteinen päätös	Kun ELY-keskus on lähettänyt rakennussuojelupäätöksen alistettavaksi YM:lle, kohteen tietojen muokkausoikeus siirtyy YM:lle.	Tämän jälkeen pystyy muokkaamaan enää valitus-kohtia sekä YM:n vahvistuspäätökseen liittyviä kohtia.	ELY-keskuksen pitää pystyä tekemään pieniä muokkauksia hallintolain mukaisena korjausasiana – tällöin YM palauttaa väliaikaisesti muokkausoikeudet ELY-keskukselle.
Päätöksen tiedoksianto	Päätökseen liitetään valitusosoitus.	Valitusosoitukselle on valmis pohja, Lisäksi toimitetaan linkki järjestelmään ko. kohteen tietoihin.	
Myönteisen päätöksen tiedoksianto	Päätös rakennussuojeluasiassa lähetään tiedoksi tarpeellisille tahoille.	Viranomaisille ja valtion liikelaitoksille päätös lähetetään sähköpostitse. Käyttäjä voi kirjoittaa sähköpostiosoitteen, johon päätös lähtee tai valita sen listalta aiemmin käytetyistä. Yksityishenkilöille ja yhdistyksille päätös lähtee todisteellisena tiedoksiantona suomi.fi-viestit -palvelun avulla.	Saantitodistus tai suomi.fi-viestin lukukuittaus.

ELY-keskuksen rakennussuojeluasiassa tekemän päätöksen jälkeen asia siirtyy ympäristöministeriön käsiteltäväksi, jos ELY-keskuksen päätös on ollut myönteinen tai jos päätöksestä valitetaan. Ympäristöministeriöllä on mahdollisuus järjestää tarpeen mukaan lausuntokierros, kuulemiset ja katselmus. Käytännössä näiden osalta järjestelmässä mahdollistetaan samat toiminnot kuin ELY-keskuksen toimintopaletissa. Ympäristöministeriö voi vahvistaa tai jättää vahvistamatta ELY-keskuksen päätöksen tai kumota ELY-keskuksen päätöksen ja palauttaa sen valmisteluun.

Toiminto / prosessin vaihe	Kuvaus	Tekninen vaatimus	Huom.
ELY-keskuksen rakennussuojeluasiassa tekemän päätöksen kumoaminen ja palauttaminen	YM kumoaa ELY-keskuksen päätöksen ja palauttaa päätöksen ELY-keskuksen valmisteluun.	YM:n päätökselle on järjestelmässä asiakirjapohja, jota pystyy muokkaamaan. Järjestelmässä saa myös sähköisen allekirjoituksen. Kumoamis- ja palauttamispäätös tallentuu Vahvaan, josta se lähtee pdf-muodossa USPAan. YM ruksaa kohdan 'Palauta ELY-keskuksen valmisteluun', jolloin ELY-keskuksen käsittelijälle tulee heräte ja kenttien muokkausoikeudet palautuvat ELY-keskukselle.	Pitääkö kirjautua USPAan ja YM:n Vahvaan? Yhteys Vahvaan, voiko toimia kuten ELY-USPA?
ELY-keskuksen rakennussuojeluasiassa tekemän päätöksen kumoaminen ja palauttaminen	YM:n tekemän kumoavan päätöksen myötä kohteen tila muuttuu järjestelmässä ja paikkatietoaineiston tiedot päivittyvät.	YM:n päätöksen tallentamisen jälkeen kohteen tila muuttuu järjestelmässä > palautettu. Paikkatietoaineistoon tallentuu YM päätöspäiväys ja päätöstieto.	
Rakennussuojelupäätöksen vahvistaminen	YM vahvistaa ELY-keskuksen rakennussuojelupäätöksen.	YM:n päätökselle on järjestelmässä asiakirjapohja, jota pystyy muokkaamaan. Järjestelmässä saa myös sähköisen allekirjoituksen. Vahvistuspäätös tallentuu Vahvaan, josta se lähtee pdf-muodossa USPAan. Vahvistuspäätökseen liittyy ELY-keskuksen alkuperäinen päätös sekä karttaliite. YM voi valita mukaan myös muita liitteitä.	Yhteys Vahvaan, voiko toimia kuten ELY-USPA?
Rakennussuojelupäätöksen vahvistaminen	YM:n tekemän vahvistavan päätöksen myötä kohteen tila muuttuu järjestelmässä ja paikkatietoaineiston tiedot päivittyvät.	Vahvistamisen jälkeen kohteen tila muuttuu järjestelmässä > suojeltu. Paikkatietoaineistoon kohteen ominaisuustietoihin tallentuu YM:n päätöspäiväys ja päätöstieto.	
Rakennussuojelupäätöksen vahvistaminen	Karttarajauksen mahdollinen muuttaminen.	Mikäli suojeltavan kohteen laajuus ja/tai rakennukset muuttuvat vahvistuksessa, muutokset tehdään tässä järjestelmässä. Vanhat rajaukset säilyvät historioituna.	
Rakennussuojelupäätöksen vahvistaminen	Suojelellun kohteen rajaukset kartalla tulostuvat päätöksen liitteeksi.	Päätöksen liitteeksi tulostuu suojeltujen kohteiden rajaus kartalla. Pohjakartaksi tulostuu valtakunnallisesta asemakaavan pohjakarttana käytettävä kartta.	

Rakennussuojelupäätöksen vahvistaminen / ELY-keskuksen päätöksen kumoaminen (ilman palauttamista)	YM jättää ELY-keskuksen rakennussuojelupäätöksen vahvistamatta.	YM:n päätökselle on järjestelmässä asiakirjapohja, jota pystyy muokkaamaan. Järjestelmässä saa myös sähköisen allekirjoituksen. Vahvistuspäätös tallentuu Vahvaan, josta se lähtee pdf-muodossa USPAan.	Yhteys Vahvaan, voiko toimia kuten ELY-USPA?
Rakennussuojelupäätöksen vahvistaminen	Vahvistamatta jättämisen myötä kohteen tila muuttuu järjestelmässä ja paikkatietoaineiston tiedot päivittyvät.	Kohteen tila muuttuu järjestelmässä > ei suojeltu. Paikkatietoaineistoon kohteen ominaisuustietoihin tallentuu YM:n päätöspäiväys ja päätöstieto.	
Tiedoksianto rakennussuojelupäätöksestä	Tieto vahvistuspäätöksestä lähetään tiedoksi tarpeellisille tahoille.	Viranomaisille ja valtion liikelaitoksille päätös lähetetään sähköpostitse. Käyttäjä voi kirjoittaa sähköpostiosoitteen, johon päätös lähtee tai valita sen listalta aiemmin käytetyistä. Yksityishenkilöille ja yhdistyksille päätös lähtee suomi.fi-viestit -palvelun avulla.	
Tiedoksianto rakennussuojelupäätöksestä	Vahvistuspäätökseen liitetään valitusosoitus, jolle on valmis pohja, sekä linkki hallinto-oikeuden sähköiseen järjestelmään.	Valituksen alueelliseen hallinto-oikeuteen voi tehdä myös sähköisesti osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet .	
Tiedoksianto rakennussuojelupäätöksestä	Tieto vahvistuspäätöksestä lähetään tiedoksi tarpeellisille tahoille.	Viranomaisille ja valtion liikelaitoksille päätös lähetetään sähköpostitse. Käyttäjä voi kirjoittaa sähköpostiosoitteen, johon päätös lähtee tai valita sen listalta aiemmin käytetyistä. Yksityishenkilöille ja yhdistyksille päätös lähtee suomi.fi-viestit -palvelun avulla.	
Tiedoksianto rakennussuojelupäätöksestä	YM merkitsee järjestelmään ajan, jolloin tieto vahvistuspäätöksestä on kullakin asianosaisella (pl. viranomaiset) ja valitusaika alkaa kulua.	Saantitodistuksen päivämäärä tai suomi.fi-viestin lukukuittaus.	
Rakennussuojeluasiassa annetun kielteisen päätöksen pysyttäminen	YM pysyttää ELY-keskuksen kielteisen päätöksen.	YM:n päätökselle on järjestelmässä asiakirjapohja, jota pystyy muokkaamaan. Järjestelmässä saa myös sähköisen allekirjoituksen. Päätös tallentuu Vahvaan, josta se lähtee pdf-muodossa USPAan.	Yhteys Vahvaan, voiko toimia kuten ELY-USPA?
Rakennussuojeluasiassa annetun	Päätöksen pysyttämisen myötä kohteen tila muuttuu	Kohteen tila muuttuu järjestelmässä > ei suojeltu.	

kielteisen päätöksen pysyttäminen	järjestelmässä ja paikkatietoaineiston tiedot päivittyvät.	Paikkatietoaineistoon kohteen ominaisuustietoihin tallentuu YM:n päätöspäiväys ja päätöstieto.	
Rakennussuojeluasiassa annetun kielteisen päätöksen pysyttäminen	Tieto päätöksen pysyttämisestä lähetään tiedoksi tarpeellisille tahoille.	Viranomaisille ja valtion liikelaitokset päätös lähetetään sähköpostitse. Käyttäjä voi kirjoittaa sähköpostiosoitteen, johon päätös lähtee tai valita sen listalta aiemmin käytetyistä. Yksityishenkilöille ja yhdistyksille päätös lähtee suomi.fi-viestit -palvelun avulla.	
Valitus HaO:on	YM:n päätöksestä valitetaan HaOon.	YM merkitsee järjestelmään, että päätöksestä on valitettu. Merkinnästä tulee ELY-keskuksen käsittelijälle heräte. Tieto välittyy myös paikkatietoaineistoon.	
Lausunto HaO:lle tai KHO:lle	KHO voi pyytää YM:n lausuntoa asiaan. Lausunto kirjoitetaan tässä järjestelmässä ja on luettavissa asian tiedoissa.	Lausunto kirjoitetaan tässä järjestelmässä, ja se tallentuu Vahvaan, josta se lähteen KHOon.	Lausunto on julkinen Yhteys Vahvaan, voiko toimia kuten ELY-USPA?
Valitus HaO:on tai KHO:een	Tuomioistuin palauttaa asian uudelleen valmisteluun YMään tai ELYyn.	Jos valitus hyväksytään, käsittelijä muuttaa asian uudelleen muokattavaksi järjestelmässä sille viranomaiselle, jolle tuomioistuin on sen palauttanut.	
HaO:n tai KHO:n päätös	HaO:n tai KHO:n päätöksen tiedoksisaaminen YM:öön ja ELY:yyn.	HaO:n tai KHO:n päätös tulee YM:n ja ELYn kirjaamoon. Kun USPASTa tai VAHVASTa tulee heräte asian käsittelijälle, asian käsittelijä muokkaa kohteen tilan päätöksen mukaiseksi ja lisää tiedon päätöksestä.	

2.4 Lainvoimainen päätös

Ympäristöministeriön vahvistuspäätös saa lainvoiman, ellei päätöksestä valiteta valitusajan puitteissa. Ympäristöministeriön päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen ja edelleen valitusluvalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Toiminto / prosessin vaihe	Kuvaus	Tekninen vaatimus	Huom.
Päätös saa lainvoiman	YM:n päätöksestä ei valiteta valitusajan kuluessa, YM merkitsee	YM:n käsittelijälle tulee heräte, kun viimeisimmän	Miten ELY-keskus saa tiedon, ettei ole valitettu? Heräte myös

	päätöksen järjestelmässä lainvoimaiseksi.	saantitodistuksen päiväyksestä kulunut 30 päivää. YM merkitsee järjestelmään, että päätös on lainvoimainen.	ELY-keskuksen käsittelijälle?
Päätös saa lainvoiman	HaO/KHO hylkää valitukset.	ELY-keskus merkitsee järjestelmään, että päätös on lainvoimainen.	Tieto tulee HaOsta/KHOsta USPAan - saisiko merkintää automatisoitua?
Päätös saa lainvoiman	ELY-keskus ilmoittaa päätöksen lainvoimaisuudesta MML:lle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä varten.	Järjestelmässä on tätä varten ilmoituspohja, jota voi muokata. Samalla, kun ilmoitus lähetetään, se tallentuu myös USPAan	HaO/KHO lähettää päätöksensä tiedoksi asianosaisille.

2.5 Suojelukohteiden seuranta

Kun suojeleminen on saanut lainvoiman, suojellun kohteen tilaa on tarpeen seurata säännöllisin väliajoin. Lain rakennusperinnön suojelemisesta 20§ mukaan ”Ympäristöministeriö järjestää tämän lain toimivuuden ja suojeltujen kohteiden tilan ja kehityksen valtakunnallisen seurannan tarpeellisten seurantajärjestelmien ylläpidon.” Seurantatietoja varten järjestelmässä on oma osionsa, joka erottuu selkeästi suojeleprosessin aikaisesta osiosta. Myös seurantavaiheessa tallennetut liitteet, esim. valokuvat, erottuvat selvästi suojeleprosessin aikaisista liitteistä. Seurantaosioon voi tallentaa tekstiä, liitteitä (valokuvat ja dokumentit) sekä linkkejä. Seurantaosiossa on myös linkki kohteen tietoihin Museovirastossa. Seurantaosio on ELY-keskuksen, YM:n, Museoviraston sekä alueellisen vastuumuseon ja maakunnan liiton nähtävissä. Seurantaosioon tuodaan myös ennen tätä järjestelmää käsitellyt rakennusperintölain mukaiset kohteet sekä asetussuojellut kohteet. Järjestelmästä löytyy tieto, mikä kohde on (ollut) asetussuojeltu ja myös, jos se on tuotu järjestelmään muualta. Kaikkia kohteita pyritään seuraamaan samalla tavoin.

Kuvaus	Tekninen vaatimus	Huom.
ELY-keskus kirjoittaa kuvauksen suojele päätöksessä mainittujen tavoitteiden toteutumisesta.	Tekstikenttä, jonne ELY-keskus voi kirjoittaa kuvauksen.	Halutaanko jokaiselle seuranta-ajankohdalle oma kenttä vai tallennetaanko samaan kenttään perään?
ELY-keskus voi lisätä suojele päätöksessä mainittujen tavoitteiden toteutumiseen liittyviä linkkejä.	ELY-keskus voi lisätä linkkejä 0-n kpl muualla sijaitseviin seurantatietoihin.	
ELY-keskus voi kirjoittaa kuvauksen kohteen tilasta.	Vapaa tekstikenttä kohteen tila.	
ELY-keskus voi kirjoittaa kuvauksen kohteen kunnosta.	Vapaa tekstikenttä kohteen kunto.	
ELY-keskus voi kirjoittaa kuvauksen kohteen säilyneisyydestä.	Vapaa tekstikenttä kohteen säilyneisyys.	
ELY-keskus voi lisätä kohteesta valokuvia ja muita liitteitä.	Kohteelle voi lisätä liitetiedostoja, esim. jpg ja pdf 0-n kpl.	
ELY-keskus voi lisätä linkkejä tietoihin kohteesta muualla.	ELY-keskus voi lisätä linkkejä 0-n kpl muualla sijaitseviin tietoihin.	

Kohteelle syntyy automaattisesti linkki MV:n rajapintaan ko. kohteen tietoihin.	Linkki MV:n rajapintaan, missä tietoja kohteesta.	Sama toiminnallisuus kuin nyt GISALU-MV -välillä? Vai tuodaanko ihan tietoina eRakSuun?
---	---	---

2.6 Muut vaatimukset

2.6.1 Palvelutaso

Palvelu pitää olla käytettävissä suomeksi ja ruotsiksi.

Palvelu pitää olla käytettävissä 24/7, järjestelmän toimivuutta ei kuitenkaan tarvitse monitoroida ja mahdolliset korjaukset voidaan tehdä virka-aikaan, teknistä ja sisällöllistä tukea järjestelmälle voidaan antaa virka-aikaan. Teknistä tukea antaa pääkäyttäjä, sisällöllistä neuvontaa prosessinomistaja. Palvelussa oleva keskustelutoiminto tulee muotoilla siten, ettei käyttäjä oleta saavansa vastausta heti.

Mikäli päätöksiin liittyvät valitukset liitetään osaksi eRakSu-järjestelmää ja sähköinen yhteys tuomioistuinlaitokseen voidaan luoda, vaikuttaa se myös palvelutasovaatimukseen. Valitukseen liittyvä määräaika on ehdoton ja siksi järjestelmän monitorointi ja tuki on oltava käytössä laajemmin kuin yllä kuvatussa tapauksessa. Valitustoiminnon lisääminen järjestelmään nostaisi siten palvelutasovaatimusta. Tilanne on otettava tarkasteluun sähköistämisen edetessä.

2.6.2 Tietoturva ja tietosuojaja

Palvelussa käsitellään tietoja, joihin voi liittyä esim. turvakieltoja, joten tietoturvan ja käyttäjänhallinnan pitää olla laadukas.

Tietosuojasäätely pitää huomioida, koska järjestelmästä syntyy henkilörekisteri.

3 Käyttäjäroolit

3.1 Tunnistautuminen

Yksityishenkilöt käyttävät tunnistautumiseen suomi.fi-tunnistautumista, valtion viranomaiset Virtua, kunnat ja maakuntien liitot, yritykset, yhteisöt ja säätiöt käyttävät suomi.fi-tunnistautumista ja asiointivaltuutusta.

3.2 Käyttäjäroolit

Rakennussuojeluprosessin toimijat on kuvattu luvussa 1.1. Käyttäjäroolit perustuvat tarpeisiin osallistua prosessiin eri rooleissa. Järjestelmän tietojen katseluoikeudet eri rooleille on kuvattu liitteessä 2.

Käyttöliittymä on karttapohjainen ja sitä voi selata kirjautumatta vieraskäyttäjänä. Kirjautumattomalle käyttäjälle näkyvät kartalla kaikki vireillä olevat ja suojellut kohteet sekä kohteet, joiden suojelupäätös on ollut kielteinen tai päätös on kumottu tai rauennut. Kohdetta klikkaamalla pääsee kunkin kohteen tarkempiin tietoihin. Kaikille avoimet tiedot näkyvät myös liitteessä 2.

Rooli	Oikeudet	Huom
Pääkäyttäjä	Hallinnoi käyttäjätunnuksia, pystyy muokkaamaan tietoja tietokannassa, näkee kaikkien kohteiden kaikki tiedot.	Onko ongelma, esim. turvakieltojen tapauksessa, että pääkäyttäjä näkee kaiken?
Prosessinomistaja	Näkee oman alueensa kohteiden kaikki tiedot ja pystyy muokkaamaan niitä. Pystyy	

	<p>päättämään tietyistä kentistä (ks. liite 2), minkäkin roolin nähtävissä ne ko. kohteen osalta ovat.</p> <p>Ainoa rooli, joka näkee kohdekohtaisella palaute-lomakkeella toimitetut tiedot sekä lausuntojen yhteydessä annetut kommentit.</p> <p>Näkee kohteiden kaikki seurantatiedot ja voi tallentaa seurantaosion kenttiin.</p>	
Proessinomistaja, osittainen	<p>Näkee tietyn kohteen kaikki tiedot ja pystyy muokkaamaan niitä, kun kohde alistettu vahvistettavaksi. Kun kohde alistettu vahvistettavaksi, kaikki samat oikeudet kuin Proessinomistajalla.</p> <p>Näkee kohteiden kaikki seurantatiedot.</p>	
Lausunnonantaja – koko maa	<p>Näkee kaikkien kohteiden kaikki ne tiedot, joiden näkyvyyttä Proessinomistaja ei ole rajoittanut. Pystyy lisäämään lausunnon ja inventointitietoja.</p> <p>Näkee kohteiden kaikki seurantatiedot.</p>	
Lausunnonantaja – kohdekohtainen (/kuntakohtainen) - viranomainen	<p>Näkee tietyn kohteen kaikki ne tiedot, joiden näkyvyyttä Proessinomistaja ei ole rajoittanut. Tiedot voidaan rajoittaa niin, että viranomaiset pääsevät ne näkemään, mutta muut lausunnonantajat eivät.</p> <p>Pystyy lisäämään lausunnon ja inventointitietoja.</p>	
Lausunnonantaja – kohdekohtainen - asiantuntija	<p>Näkee tietyn kohteen kaikki ne tiedot, joiden näkyvyyttä Proessinomistaja ei ole rajoittanut. Ei näe tietoja, jotka rajattu vain viranomaisten nähtäväksi. Pystyy lisäämään lausunnon ja inventointitietoja.</p>	
Omistajat/haltijat	<p>Näkevät oman kohteen tiedoista kaikki ne, joiden näkyvyyttä Proessinomistaja ei ole rajoittanut. Eivät kuitenkaan henkilötietoja (esim. haltijan ja naapurien tiedot). Ei näe vain viranomaisille rajattuja tietoja.</p> <p>Pääsevät lisäämään mielipiteitä ja inventointitietoja.</p>	
Naapurit	<p>Näkevät ko. kohteen tiedoista kaikki ne, joiden näkyvyyttä Proessinomistaja ei ole rajoittanut. Eivät kuitenkaan</p>	<p>ELY voi määrittää kentät, joita naapuri ei voi nähdä.</p>

	henkilötietoja (esim. omistajan ja haltijan tiedot). Ei näe vain viranomaisille rajattuja tietoja. Pääsee lisäämään mielipiteen.	
Suojeluesityksen tekijä	Voi muokata esitystä, kunnes lähettää sen. Näkee oman kohteen tiedoista kaikki ne, joiden näkyvyyttä Prosessinomistaja ei ole rajoittanut. Eivät kuitenkaan henkilötietoja (esim. omistajan, haltijan ja naapurien tiedot). Ei näe vain viranomaisille rajattuja tietoja. Pääsee lisäämään mielipiteitä ja inventointitietoja.	
Tiedotettava (ei muita rooleja)	Näkee kohteen julkiset tiedot. Järjestelmästä lähtee taholle tietoja. Automaattinen päivittyminen rekistereihin?	
Kirjautumaton käyttäjä	Näkee kaikki kohteet ja niistä avoimiksi luokitellut tiedot (Liite 2). Pystyy lisäämään kohdekohtaisen palautteen.	

4 Yhteydet muihin järjestelmiin

eRakSu linkittyy vahvasti kolmeen perusrekisteriin, Rakennus- ja huoneistorekisteriin (RHR), Kiinteistötietojärjestelmään (KTJ) sekä Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. RHRstä haetaan rakennusten perustiedot kuten osoite, käyttötarkoitus, valmistuspäivämäärä ja kerrosala sekä rakennusten omistajien ja naapurien tiedot. Osakehuoneistojen omistajatieto pitäisi saada uudesta ASREK-järjestelmästä. KTJstä haetaan kiinteistön perustiedot (kiinteistötunnus ja osoite) sekä kiinteistön omistajien ja haltijoiden tiedot. Myös yhteisten alueiden osakaskuntien ja niihin kuuluvien osakkaiden tiedot saa KTJ:stä. Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin taas viedään tieto suojelun vireilletulosta, mahdollisesta vaarantamiskiellosta sekä tieto suojelun lainvoimaisuudesta.

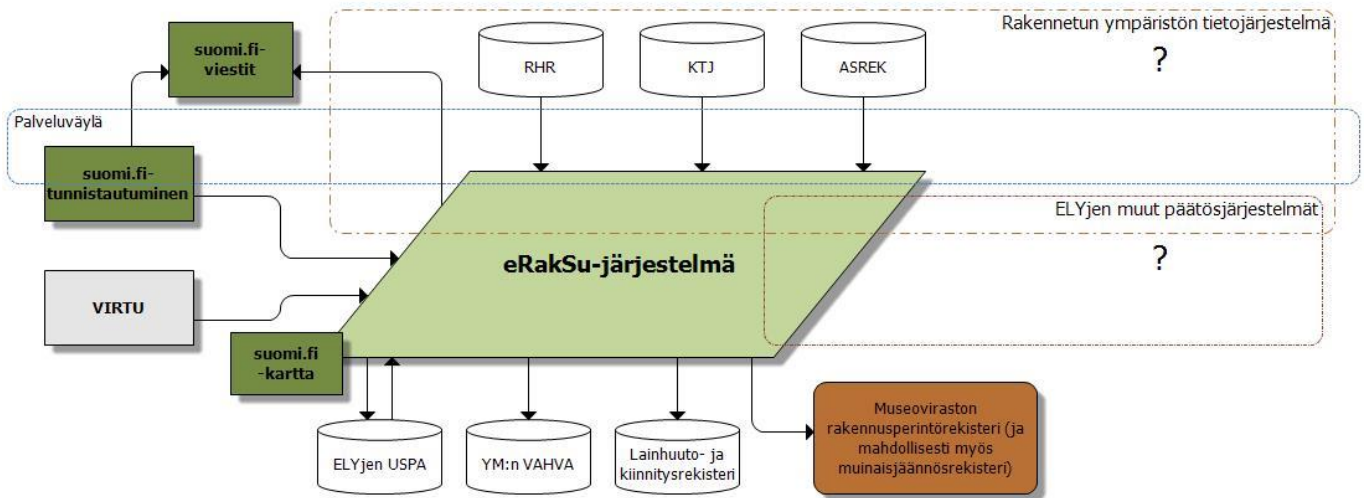
Suomi.fi-palveluiden avulla hoidetaan muiden kuin viranomaisten tunnistautuminen sekä asiointivaltuudet. Toisen henkilön puolesta asiointivaltuuksin asioidessa asiakoodina voidaan ehkä käyttää jo olemassa olevaa kiinteistöasioihin liittyvää koodia. Viestinnässä asiakkaille käytetään suomi.fi Viestit-palvelua. Karttakäyttöliittymänä järjestelmässä hyödynnetään suomi.fi-karttaa. Järjestelmän suunnitteluvaiheessa tulee vielä käydä läpi, kannattaako joissakin tapauksissa hyödyntää palveluväylää. Mikäli lain muuttuessa prosessiin tulee mukaan maksuja, hyödynnetään suomi.fi-maksut -palvelua.

eRakSu on yhteydessä ELY-keskusten asianhallintajärjestelmä USPan ja YM:n asianhallintajärjestelmä Vahvan kanssa. eRakSusta kunkin kohteen tiedoista luodaan suora linkki Museoviraston järjestelmään kyseisen kohteen tietoihin.

Järjestelmä linkittyy monin paikoin suunnitteilla olevaan Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään (RYTJ). Jotkin tiedoista, joiden on yllä kirjattu siirtyvän nykyisistä rekistereistä järjestelmään, saattavat tulevaisuudessa tulla Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä. Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä voisi tulla myös herätteitä tähän järjestelmään tai ELYn käsittelijälle muuten, esim. purkamislupahakemus, joka saattaa johtaa rakennussuojeluprosessiin.

RYTJn suunnitelmien tarkentuessa on syytä harkita, voitaisiinko eRakSu rakentaa osaksi RYTJ:ää. eRakSun voisi myös rakentaa osaksi yleisempää ELYjen suojelupäätösten järjestelmää – jossa mukana voisi olla myös esim. luonnonsuojeluun liittyviä päätöksiä. Jos eRakSu rakennetaan KEHAN

ympäristöön, voidaan joiltakin osin hyödyntää YA-järjestelmän ratkaisuja sekä sähköistä palvelualustaa. Mikäli eRakSu rakennetaan erilliseksi järjestelmäksi, Lupapisteessä käytettyjen toimintojen hyödyntämistä kannattaa selvittää.

Kuva 2. eRakSu-järjestelmän liityntäjärjestelmäkaavio.

5. Lähteet

Asetus valtion omistamien rakennusten suojelusta (kumoutunut). Suomen säädöskokoelma 480/1985. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/kumotut/1985/19850480>

GoFore 2015. Rakennussuojelun prosessikuvaus: nykytila, tavoitetila, kehitysehdotukset. [Julkaisematon loppuraportti 1.3.2015.]

Hallintolaki. Suomen säädöskokoelma 434/2003. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (LaRS). Suomen säädöskokoelma 498/2010. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100498>

Väestötietolaki. Suomen säädöskokoelma 507/1993. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1993/19930507>

Liite 1. Rakennusperintölain muutos sähköisen prosessin näkökulmasta

Valmisteltavana olevat lainmuutokset ja niiden vaikutukset sähköiseen prosessiin on kuvattu tiivistetysti laatikossa alla.

- Suojeluesityksen tekemiseen oikeutettujen rekisteröityjen yhteisöjen toimialavaatimusta laajennettaisiin. Saamelaiskäräjille lisättäisiin oikeus tehdä suojeluesityksiä saamelaisten kotiseutualueella olevasta saamelaisesta rakennusperinnöstä. Vastaava oikeus olisi myös kolttien kyläkokouksella kolttasaamelaisesta rakennusperinnöstä. Tämä ei varsinaisesti vaikuta sähköiseen prosessiin, koska esityksenteko-oikeus tarkistetaan ELY-keskuksessa.
- Kuulemisvelvollisuutta laajennettaisiin voimassa olevaan lakiin verrattuna koskemaan suojeluasian kohteena olevan rakennuksen sijaintikiinteistön haltijaa, jos tämä on eri kuin kiinteistön omistaja. Tällöin sijaintikiinteistön haltijan rooli järjestelmässä vastaisivat rakennuksen haltijan roolia.
- Kuultavan naapurin käsite yhtenäistettäisiin maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen naapurin käsitteen kanssa siten, että kuulemisvelvollisuus koskisi paitsi viereisten myös vastapäisten kiinteistöjen tai muiden alueiden omistajia ja haltijoita. Nämä toimisivat prosessissa kuten muutkin naapurit.
- Saamelaista rakennusperintöä koskevissa suojeluasioissa kuultavaksi tahoksi lisättäisiin saamelaismuseo Siida. Jos asia koskisi kolttasaamelaista rakennusperintöä, myös kolttien kyläkokoukselta olisi pyydettävä lausunto.
- Muita asian kannalta olennaisilta yhteisöiltä pyydettäisiin lausunto tarvittaessa. Tällaisia yhteisöjä olisivat esimerkiksi alueelliset vastuumuseot, maakunnan liitot, muut kulttuuriperinnön asiantuntijayhteisö ja rakennuksen käyttäjiä edustavat yhteisöt.
- Suojelupäätösten alistamisesta ympäristöministeriön vahvistettaviksi luovuttaisiin. ELY-keskuksen päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla ympäristöministeriön sijasta suoraan alueelliseen hallinto-oikeuteen. Jollei muutosta haettaisi, ELY-keskuksen päätös tulisi lainvoimaiseksi. Tämä muutos aiheuttaisi muutostarvetta järjestelmän käyttäjärooleihin ja prosessin kulkuun. Järjestelmästä pitäisi rakentaa yhteys YM:n sijasta oikeushallinnon järjestelmiin.
- Lakiin lisättäisiin mahdollisuus hakea ELY-keskukselta lupaa poiketa suojelupäätöksestä. Lupaa poikkeamiseen voisi hakea suojellun rakennuksen omistaja tai haltija ja myös rakennuksen sijaintikiinteistön omistaja tai haltija. Lakiin lisättäisiin myös säännökset siitä, ketä poikkeamishakemuksesta olisi kuultava. Poikkeamisluvan osalta voitaneen käyttää järjestelmän perustoimintoja.

Liite 2. Tietokentät

Ks. erillinen tiedosto Liite2_Tietokentät_yksilöity